

De gamle platter fortæller – 15.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i DAGBLADET i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis DAGBLADETS læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på DAGBLADET Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i DAGBLADET i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabets officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

En snak om tobak

I 1844 startede Ferdinand Bang i Roskilde med alle sorter røg-, snus- og skråtobak

Den 40-årige tobaksspinder Ferdinand Bernadotte Bang kom i 1844 til Roskilde, hvor han åbnede tobaksfabrik og –butik, og han meddelte i en avisannonce, at det fra den nyåbnede handel med alle sorter røg-, snus- og skråtobak stedse skulle være hans bestræbelse ved gode varer, billige priser og reel behandling at vinde og sikre sig deres gunst og velvilje, som ville forunde ham deres søgning.

Ferdinand Bang, der havde fransk Bernadotteblod i årerne, fortalte intet om sin adresse, men det var en lille by som det daværende Roskilde fuldkommen klar over, for alle havde fulgt den fremmede tobaksspinders opførelse af en nybygning på Roskildes mest centrale sted på hjørnet af Algade og det nyværende Stændertorvet, hvor nu Roskilde Landbobank ligger.

Det er nu ikke så meget Ferdinand Bang som hans søn Vilhelm Bang, denne artikel handler om, for Vilhelm Bang gav Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab fugleplattesamling på hotel Prindsen en skive, der meget apropos for en tobaksfabrikant viser et landskab fra Havanna. Vilhelm Bang blev fuglekonge i 1876.

Vilhelm Bang, der var født i 1845, blev hurtigt optaget i faderens firma og havde, da Ferdinand Bang døde i 1877, i en årrække været dets leder.

Ferdinand Bang og sønnen skabte en virksomhed, som endnu består i Roskilde. Ferdinand Bang var en af de første tobaksspindere, som fra København fandt ud til provinsen. – Virksomheden blomstrede hurtigt. Derfor kunne Ferdinand Bang i 1853 på hjørnegrunden til nabohuset opføre en smuk privatbolig i nederlandsk renæssance.

Da Vilhelm Bang overtog virksomheden, blev kælderetagen under begge ejendomme benyttet til tobaksfabrikation. Der var her beskæftiget et halvt hundrede kvinder, drenge og faglærte tobaksspindere. Når de kunne se deres snit dertil, gjorde de et kraftigt indhug i de søde svesker, Sct. Croix-sukkeret og vel ikke mindst den ægte Sct. Croix-rom, som krævede sin mand på grund af dens styrke, og som var en meget vigtig bestanddel i fremstillingen af skråtobak.

*

Ligesom sin far måtte Vilhelm Bang trække sig tilbage på grund af sygdom, og han døde den 19. december 1899. Forinden var firmaet blevet omdannet til et aktieselskab, og samtidig indstilledes fabrikationen af tobak. Forretningen havde dog stadig til huse på det, der altid hed det Bang'ske hjørne, hvorfra detailsalget foregik under skiftende ledelse, først aktieselskabets direktør, J. Bach, og senere grosserer H.V. Hansen, der i 1928 overtog firmaet for egen regning. I 1930 blev firmaet solgt til Roskilde Landbobank og flyttede til Algade 3, hvor Landbobanken i 1913 under H.H. Stigaards ledelse havde begyndt sin virksomhed. På grund af Landbobankens ekspansionstrang måtte firmaet Ferdinand Bangs efterfølger for få år siden flytte til Algade 9, hvor der i sin tid var port til Djalmar Lunds købmandsgård.

- aj.

*

Efterskrift:

I dag hænger skiverne for de nulevende fuglekonger i Restaurant Håndværkeren, mens de afdøde fuglekongers skiver er deponeret på Roskilde Museum. Vilhelm Bangs skive indgår i museets særlige afsnit for skiverne og historien omkring Roskilde Fugleskydningsselskab.

*

Som de øvrige lokale pengeinstitutter, er Roskilde Landbobank i dag en saga blot. I dag huser stedet Skoringen.

*

Det nævnte nabohus med privatbolig måtte lade livet, da Roskilde Sparekasse byggede sin nye ejendom, som gav adgang både fra Stændertorvet og Algade.

*

Tobaksvirksomheden Ferdinand Bang eksisterede stadig, da Arne Jensen skrev artiklen. Det gør den imidlertid ikke mere. I Algade 9 er der igen skabt en port til Djalmar Lunds gård.

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 1. juli 1972 og den 11. december 2010